

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Bc. et Bc. L. K.**, zast. JUDr. Ing. Martinem Dirhanem, advokátem, se sídlem nám. Chvalova 1696/10, Praha, proti žalované: **Masarykova univerzita**, se sídlem Žerotínovo nám. 617/9, Brno, proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 10. 2022, č. j. MU-IS/49205/2022/1642617/PrF-16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 23. 4. 2024, č. j. 31 A 8/2023-38,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 23. 4. 2024, č. j. 31 A 8/2023-38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Děkan Právnické fakulty Masarykovy univerzity (dále jen „děkan“) rozhodnutím ze dne 1. 3. 2022, č. j. MU-IS/49205/2022/1642617/PrF-6, nepovolil udělení výjimky ze Studijního a zkušebního řádu Masarykovy univerzity pro zápis žalobce do 12. semestru a rozhodl o ukončení jeho studia.

[2] Rektor Masarykovy univerzity (dále jen „rektor“) v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „rozhodnutí rektora“, nebo „zásilka“), zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil rozhodnutí děkana.

II.

[3] Žalobce se proti rozhodnutí rektora bránil žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který v záhlaví uvedeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[4] Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce podal žalobu opožděně, tedy po uplynutí lhůty dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí rektora. Vyšel z obsahu doručky k zásilce, kterou bylo uvedené rozhodnutí doručeno. Z ní dovedl, že zásilka byla na poště připravena k vyzvednutí ode dne 4. 11. 2022, v souladu s § 49 odst. 4 zákona č. 97/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. se podle krajského soudu uplatní fikce doručení uplynutím 10. dne ode dne, kdy byla zásilka připravena k vyzvednutí. Lhůta pro podání žaloby tedy uplynula podle § 40 odst. 3 s. ř. s. v pondělí 16. 1. 2023 (neboť poslední den lhůty - 14. 1. 2023 - připadl na sobotu). Jelikož žalobce podal žalobu až dne 18. 1. 2023, učinil tak opožděně. Zmeškání lhůty k podání žaloby přitom nelze prominout.

III.

[5] Proti napadenému usnesení se žalobce (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel nejprve namítá, že krajský soud posuzoval doručování zásilky realizované správním orgánem. Z uvedeného důvodu měl na věc aplikovat správní řád. Pokud tedy postupoval podle § 42 odst. 5 s. ř. s. a příslušných ustanovení o. s. ř., použil nesprávnou právní normu a z uvedeného důvodu dospěl i k nesprávnému závěru o počátku běhu lhůty pro podání žaloby. Pochybil proto i v závěru o opožděnosti žaloby.

[7] Stěžovatel poukazuje na to, že doručovaná zásilka nesplňovala požadavky pro doručování písemností podle o. s. ř., a proto u ní nemohlo dojít k uplatnění fikce doručení podle uvedeného zákona. Stěžovateli byla zanechána ve schránce pouze „výzva k vyzvednutí zásilky“ (dále jen „výzva“), nikoliv však výzva podle § 49 odst. 2 o. s. ř., jak je specifikována v § 50h téhož zákona. K výzvě nebylo přiloženo žádné poučení o následcích nevyzvednutí zásilky. Stěžovatel zdůrazňuje, že s ohledem na chybějící písemné poučení nemohla nastat fikce doručení zásilky. Tato fikce doručení nadto nemohla nastat ani proto, že zásilka obsahující rozhodnutí rektora nebyla doručována podle o. s. ř., ale podle správního řádu.

[8] V další části kasační stížnosti pak stěžovatel rozebírá jednotlivá ustanovení správního řádu týkající se doručování písemností ve správním řízení. Zejména poukazuje na § 19 odst. 2 správního řádu a § 23 odst. 4 a 5 a § 24 téhož zákona. Upozorňuje na to, že i když lze při doručování ve správním řízení zajistit, aby zásilka byla na poště uložena pouze 10 dnů, je třeba o to při objednávce služby (na obálce) požádat. Podle čl. 21 Poštovních podmínek České pošty totiž jinak činí úložní doba zásilky 15 dnů. Žádost o zkrácení této úložní doby se zpravidla provádí zaškrtnutím políčka „ULOŽIT JEN 10 DNÍ“ na přední straně obálky. Pokud dále odesílatel nezvolí i službu „NEVRACET , VLOŽIT DO SCHRÁNKY“ na přední straně obálky, po uplynutí úložní doby se mu zásilka vrací, což snižuje komfort adresáta.

[9] K doručování podle správního řádu stěžovatel s poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu shrnuje, že aby mohlo dojít k náhradnímu doručení zásilky fikcí, musí být kumulativně splněno, že 1) správní orgán doručuje zákonem stanoveným způsobem a na správné místo, 2) v případě neúspěšného pokusu o doručení musí být zanecháno

pokračování

adresátovi v domovní schránce nebo na jiném vhodném místě poučení a výzva, 3) písemnost musí být pro adresáta připravena k vyzvednutí celých 10 dnů. Nakonec doplňuje, že pokud si adresát zásilku reálně převezme, nemůže nastat fikce doručení. Ve stěžovatelově věci přitom byla zanechána výzva k vyzvednutí zásilky dne 7. 11. 2022, aniž věděl, o jakou zásilku se jednalo a kdo je jejím odesílatelem, chybělo také poučení o právních důsledcích nevyzvednutí zásilky v úložní době. Pokud byla zásilka uložena déle než 10 dnů nebo pošta chybně doručovala, nemůže být adresátovi doručeno fikcí.

[10] Stěžovatel se dále podrobně věnuje obsahu výzvy, kterou připojil ke kasační stížnosti, z níž podle něj plyne, že se o zásilce (podací číslo RR532684543CZ) mohl dozvědět nejdříve dne 7. 11. 2022 od 10:00 hod. Zásilka ani nebyla označena údajem „NEVRACET, VLOŽIT DO SCHRÁNKY“. Ta se tedy měla vrátit odesílateli a nemohla vyvolat zamýšlené účinky doručení fikcí (což stěžovatel dovozuje z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 53/2011-77). Jelikož stěžovatel neměl povědomost ani o tom, o jakou zásilku se jedná, ani o negativních důsledcích jejího nevyzvednutí, a vyzvedl ji v úložní době, nemohla nastat krajským soudem dovozená fikce doručení. Zásilku převzal dne 18. 11. 2022 a dne 18. 1. 2023 podal žalobu. Učinil tak včas a krajský soud pochybil, pokud žalobu jako opožděnou odmítl.

IV.

[11] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti souhlasí se závěry krajského soudu o opožděnosti žaloby. Uvádí, že pro doručování rozhodnutí rektora využila v souladu s § 19 odst. 2 správního řádu doručení prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, tedy České pošty. Dokladem o průběhu doručování je tzv. doručenka. Z ní vyplývá, že pro doručení zásilky byl použit postup podle § 23 správního řádu. Doručenka obsahuje údaj o tom, že adresát byl vyzván k vyzvednutí zásilky, bylo mu zanecháno poučení (které je součástí obálky s údajem o tom, že „*jestliže si adresát zásilku nevyzvedne ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, písemnost se považuje za doručенou posledním dnem této lhůty.*“) a zásilka byla připravena k vyzvednutí dne 4. 11. 2022. V souladu s § 24 odst. 1 správního řádu tedy nastala fikce doručení rozhodnutí rektora dne 14. 11. 2022. Zákonem stanovená lhůta pro podání žaloby uplynula dne 16. 1. 2023. Žaloba podaná dne 18. 1. 2023 tedy byla opožděná.

[12] Žalovaná dále dodává, že učinila dotaz na příslušné pobočce České pošty, která sdělila, že pro nedostatek doručovatelek se doručuje 1-2x v týdnu. Ani to však podle žalované nevyvrací skutečnost, že v případě posuzované zásilky došlo k neúspěšnému pokusu o doručení zásilky adresátovi-tedy stěžovateli.

[13] K údajům na obálce, v níž byla zásilka doručována a na níž nebyl zaškrtnut údaj „NEVRACET, VLOŽIT DO SCHRÁNKY“ a k závěrům rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 53/2011-77, na nějž poukazuje stěžovatel, dále žalovaná uvádí, že tento rozsudek a závěry o nemožnosti nastoupení fikce doručení překonal pozdější rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2016, č. j. 3 As 241/2014-41, z nějž vyplývá, že na uplatnění fikce doručení podle § 24 odst. 1 správního řádu nemá vliv skutečnost, zda po uplynutí úložní doby došlo ke vhození doručované písemnosti do schránky adresáta. Žalovaná postupovala v souladu se zákonem, při odesílání zásilky nepožadovala vložení do schránky v případě jejího nevyzvednutí. Nadto má student vždy

možnost se s vydaným rozhodnutím seznámit v informačním systému Masarykovy univerzity. Žalovaná tudíž navrhuje kasační stížnost zamítnout.

V.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud předesílá, že je-li předmětem přezkumu usnesení o odmítnutí žaloby, jak je tomu právě nyní, zabývá se v řízení o kasační stížnosti výlučně tím, zda byly splněny zákonné předpoklady pro odmítnutí žaloby. Nemůže se zabývat věcí samou, neboť to před ním nečinil ani krajský soud.

[17] Stěžovatel namítá, že krajský soud posuzoval otázky týkající se doručování zásilky, obsahující rozhodnutí rektora, a fikce jejího doručení uplynutím úložní doby podle nesprávné právní normy, tudíž dospěl i k nesprávným právním závěrům. Otázku doručení rozhodnutí rektora měl krajský soud posuzovat podle správního řádu. Této námitce je třeba přisvědčit.

[18] Krajský soud při posouzení podmínek řízení, za nichž může věc projednat a rozhodnout, dospěl k závěru o opožděnosti žaloby. Tento závěr opřel o obsah doručky k zásilce obsahující rozhodnutí rektora, jež je součástí správního spisu. Z ní dovedl, že ač je na této doručence uvedeno, že si ji stěžovatel osobně na poště vyzvedl dne 18. 11. 2022, k jejímu doručení došlo již dříve, konkrétně dne 14. 11. 2022, kdy podle krajského soudu nastoupila fikce doručení podle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Uvedený závěr je předčasný a učiněný na základě nesprávného právního předpisu.

[19] Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně dovedl, že byt se obecná úprava správního řízení nepoužije na vlastní procesní úkony vysoké školy a studentů směřující k vydání rozhodnutí o právech a povinnostech studentů, ve zbylé části, tedy včetně doručování, se i na řízení, v nichž se rozhoduje o právech a povinnostech studentů, správní řád použije subsidiárně (viz např. odst. [15] a [16] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2024, č. j. 4 As 293/2023-45, a řadu dalších). Podle správního řádu také doručoval rektor v souzené věci, což není mezi účastníky řízení sporné.

[20] Krajský soud však fikci doručení zásilky neposuzoval podle pravidel upravených ve správním řádu, ale podle soudního řádu správního ve spojení s o. s. ř. Tuto právní úpravu v otázce doručování a nastoupení fikce doručení rozhodnutí rektora použít nelze. Správní řád obsahuje ucelenou úpravu doručování v části druhé, hlavě druhé, dílu čtvrtém (§ 19 až 26 tohoto zákona). Krajský soud proto pochybil v použití relevantní právní úpravy a toto jeho pochybení mohlo mít vliv na zákonnost napadeného usnesení. Již pro uvedené Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než napadené usnesení zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[21] Nelze dále přehlédnout, že i když jsou účastníci řízení ve shodě o tom, že v souzené věci žalovaná za účelem doručení rozhodnutí rektora využila služeb provozovatele poštovních služeb ve smyslu § 19 odst. 2 správního řádu, jakož i o tom, že se jednalo o doručení doporučené zásilky, sporným mezi nimi zůstává, zda současně s oznámením o uložení zásilky u provozovatele poštovních služeb ve výzvě k vyzvednutí této zásilky byl stěžovatel podle § 23 odst. 5 správního řádu písemně poučen o tom, po jakou dobu bude uvedená zásilka na poště uložena, zda se jednalo o úložní dobu v délce 10 dnů či v jiné délce (jak upozorňuje stěžovatel v kasační stížnosti s odkazem na čl. 21 Poštovních podmínek České pošty) a případně jaké byly další okolnosti doručování rozhodnutí rektora, které mohou mít vliv na posouzení plynutí času směrem k nastoupení fikce doručení. Z doručanky založené na č. l. 35 správního spisu připojené k rozhodnutí rektora je prozatím zřejmé, že stěžovatel zásilku převzal osobně dne 18. 11. 2022. Zda již před tímto dnem nastala fikce doručení uvedené zásilky, jak dovodil krajský soud, však dosud najisto postaveno nebylo. Jeho závěr o opožděnosti žaloby je proto předčasný.

[22] V dalším řízení se tedy krajský soud bude opětovně zabývat doručením rozhodnutí rektora stěžovateli. Při tom vezme v potaz obsah uvedené doručanky připojené k zásilce (č. l. 35 správního spisu), z níž je mimo jiné zřejmé, že zásilka byla žalovanou podána k doručení u provozovatele poštovních služeb, aniž zaškrtnla údaj „NEVRACET, VLOŽIT DO SCHRÁNKY“ a „ULOŽIT JEN 10 DNÍ“. Z obsahu správního spisu přitom nevyplývá, jaké poučení (co do obsahu i formy) bylo stěžovateli poskytnuto v souvislosti s výzvou k vyzvednutí zásilky a zda poskytnuté poučení bylo v souladu s požadovanými podmínkami doručení vyznačenými na doručence (ve smyslu nezaškrtnutí údajů „NEVRACET, VLOŽIT DO SCHRÁNKY“ a „ULOŽIT JEN 10 DNÍ“). Není tedy ani zřejmé, zda byl stěžovatel písemně poučen o tom, že k tzv. fikci doručení dojde již uplynutím 10. dne po uložení zásilky (§ 24 odst. 1 správního řádu). V té souvislosti stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na obsah výzvy (k vyzvednutí zásilky RR532684543CZ), navrhuje svůj výslech, jakož i výslech poštovní doručovatelky paní P. M. Nelze vyloučit, že z těchto důkazů lze výše uvedené a pro věc podstatné skutečnosti zjistit. S ohledem na obsah doručanky k zásilce se dále nabízí i výslech tam uvedené pracovnice provozovatele poštovních služeb paní I. V. Jakkoliv uvedené důkazy navrhuje stěžovatel v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud má za to, že v souzeném případě není prostor pro dokazování v řízení o kasační stížnosti, neboť je třeba, aby uvedené a pro posouzení včasnosti žaloby zcela zásadní skutečnosti zjistil krajský soud, a poté je posoudil podle právní úpravy, která na věc dopadá, tedy podle správního řádu.

[23] Nejvyšší správní soud z důvodů shora uvedených shrnuje, že krajský soud dospěl v otázce nastoupení fikce doručení rozhodnutí rektora, jakož i v navazujícím závěru o opožděnosti žaloby, k nesprávným závěrům jednak proto, že doručení zásilky a počátek běhu lhůty k podání žaloby posuzoval podle nesprávné právní normy a především proto, že jeho závěr o opožděnosti žaloby vycházel ze skutečností, které nejsou postaveny na jisto, a je předčasný. Dosud totiž nejsou známy veškeré pro věc významné okolnosti týkající se doručování rozhodnutí rektora, a tedy i počátku běhu lhůty k podání žaloby, jak shora uvedeno. Z uvedeného důvodu se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat stížnostní argumentací, kterou stěžovatel uplatnil ohledně doručování zásilky a fikce doručení s odkazem na příslušná ustanovení správního řádu. Nejprve je povinen toto posouzení

po zjištění všech potřebných a relevantních skutečností učinit krajský soud. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je tudíž naplněn.

VI.

[24] Nejvyšší správní soud pro výše uvedené shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení podle § 110 odst. 1 části věty první před středníkem s. ř. s. V něm je krajský soud vázán výše vysloveným právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[25] V dalším řízení tedy krajský soud zjistí okolnosti uložení zásilky (včetně obsahu poučení, kterého se stěžovateli při uložení zásilky dostalo), běhu a délky úložní doby a poté podle příslušných ustanovení správního řádu opětovně uváží, zda úložní doba zásilky počala plynout již 4. 11. 2022, zda byl stěžovatel písemně poučen o tom, že činí 10 dnů, jaké jsou důsledky nevyzvednutí uložené zásilky v této úložní době a kdy tato doba uplynula. Teprve na základě těchto zjištění může opětovně uvážit o včasnosti žaloby a v návaznosti na to zvážit další postup v řízení o žalobě.

[26] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2024

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu